

Uchwała Nr XXIV/   / 2020
Rady Gminy Firlej
z dnia 10 listopada 2020r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (Dz. U. Z 2020 r. poz.713 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) **uchwała** się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „ Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Firlej.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2021-2023

Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 w Gminie Firlej opracowano w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 821) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To ono tutaj nabywa wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościowania, co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Uzasadnienie wprowadzenia Programu

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Firlej na lata 2021-2023. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz całej rodziny. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Podstawa prawna Programu

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019r. poz. 1507 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r., poz. 218 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz.2277 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Firlej na lata 2016-2025.

Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Firleju

W 2019 roku z różnych form świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej w Firleju skorzystało łącznie 177 środowisk, tj,308 osób w rodzinach. Liczba ludności gminy Firlej w 2019 roku (stałych i czasowych) wynosiła 5951. Osoby korzystające z pomocy OPS stanowiły 5,17 % ludności gminy.

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą OPS w Firleju w 2019 roku.

Rodziny	Liczba rodzin
z dziećmi	98
wielodzietne	35
niepełne	20

Źródło: dane własne OPS

Tabela nr 2. Rodziny objęte pomocą OPS w Firleju w 2019 z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie.

Rodziny		Rodziny z dziećmi						
Liczba wszystkich rodzin	Liczba osób w rodzinach	Ogółem liczba rodzin	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci i więcej
177	483	98	29	42	18	6	1	2

Źródło: dane własne OPS

Najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej są niskie dochody, bezrobocie a także bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z uwagi na wiejski charakter gminy oraz ubogą infrastrukturę osoby w wieku produkcyjnym nie mają szans na zdobycie zatrudnienia na naszym terenie, większość pracowników dojeżdża do pracy poza teren gminy. Ogromnym problemem jest także dostęp do wszelkiego rodzaju poradni i placówek specjalistycznych oraz placówek oświatowych i kulturalnych. Sytuacja taka nie ułatwia rozwiązywania problemów naszych rodzin.

Edukacja szkolna w gminie Firlej realizowana jest w 4 szkołach podstawowych oraz w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Firleju.

Tabela nr 3. Uczniowie szkół podstawowych(z klasą „0” i oddziałów przedszkolnych).

szkoła	liczba dzieci w roku szkolnym 2019/2020
Szkoła Podstawowa w Firleju	375
Szkoła Podstawowa w Woli Skromowskiej	159
Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowym Antoninie	61
Publiczna Szkoła Podstawowa w Przypisówce	29
łącznie:	624

źródło: Samorządowy Zespół Administracyjny Szkół w Firleju

Program „ Posiłek w szkole i w domu”

Część dzieci z rodzin będących pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. W roku 2019 dożywianiem objęto 160 dzieci , w tym 31 dzieci do 7 roku życia i 139 uczniów , z 76 rodzin. Koszt realizacji posiłków dla dzieci w roku 2019 wyniósł 67.226 zł.

Organizacja wycieczki dla dzieci

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych organizuje dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym półkolonie letnie finansowane ze środków pochodzących z wpływów za zezwolenia na sprzedaż alkoholu. W 2018 roku z półkolonii letnich skorzystało 24 dzieci, natomiast w 2019 roku został zorganizowany wyjazd 10 rodzin z dziećmi na warsztaty integracyjne w ramach realizowanego przez Gminę Firlej projektu „Drogowskaz bezpieczeństwa”.

Ponadto W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju otrzymał z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie **16 kart** kolonijnych na kolonie do miejscowości Małe Ciche w górach w terminie 11.07. – 22.07.2019r. dla dzieci z rodzin spełniających kryterium dochodowe tj. poniżej 528 zł na osobę w rodzinie. Rodzice nie ponosili odpłatności za pobyt dzieci na koloniach, ponieważ koszt kolonii pokryło w całości Kuratorium Oświaty w Lublinie.

Działania kierowane do rodzin dysfunkcyjnych

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są, jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji, w której:

1. jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu,
2. występuje problemem wykorzystywania seksualnego, czyli taka, w której jedno bądź oboje rodziców wykorzystuje seksualnie kogoś w rodzinie,
3. jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny,
4. jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna),
5. występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Podjęmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią

dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego.

Pracownicy socjalni i asystent rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej w Firleju w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice w sposób prawidłowy nie wypełniają funkcji opiekuńczo-wychowawczej do rodziny kierowany jest asystent rodziny. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Firleju zatrudniony jest asystent rodziny współpracujący z rodzinami, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela nr 4. Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny w 2019 roku.

Liczba rodzin	Liczba osób
10	40

Źródło: dane własne OPS

Tabela nr 5. Najczęstsze przyczyny trudnych sytuacji życiowych, które stanowiły przyczynę ubiegania się o wsparcie Ośrodka Pomocy Społecznej w Firleju w 2019r.

Powody przyznania pomocy	Rok 2019	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	131	341
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	39	214
Sieroctwo	0	0
Bezrobocie	93	235
Bezdomność	1	1
Nieppełnosprawność	55	145
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	2	4

Alkoholizm	19	30
Narkomania	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	62	155
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	43	139
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0

Źródło: dane własne OPS.

Wsparcie finansowe rodzin

Program „Rodzina 500 Plus”.

Budżety domowe rodzin dość poważnie zasila świadczenie wychowawcze wprowadzone ustawą z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w ramach Programu Rodzina 500+, które od 1 lipca 2019 roku wypłacane jest każde dziecko bez konieczności spełnienia kryterium dochodowego.

Zgodnie z zapisami ustawowymi wysokość tych świadczeń nie jest uwzględniana w dochodzie rodziny ubiegającej się o świadczenia z pomocy społecznej. W 2019 roku wypłacono 10.587 świadczeń dla 1093 dzieci z 645 rodzin, na kwotę 5.467.258 zł.

Świadczenia rodzinne

Zasady przyznawania świadczeń rodzinnych określa ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych.

Wydatki na świadczenia rodzinne finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa oraz liczba świadczeń w 2019r. przedstawiają się następująco:

Zasiłki rodzinne i dodatki – wypłacono łącznie 1.220.528 zł;

Zasiłki rodzinne - 7310 świadczeń, kwota 826.147 zł, w tym:

- do ukończenia 5 roku życia –1568 świadczeń kwota 146.823 zł,
- powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia – 5181 świadczeń, kwota 608.334 zł,
- powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia- 543 świadczenia, kwota 68.560 zł,
- powyżej 21 roku życia, do ukończenia 24 roku życia – 18 świadczeń, kwota 2.430 zł.

Dodatki do zasiłków, kwota 394.381 zł:

- z tytułu urodzenia dziecka – 36 świadczeń, kwota 26.365 zł,
- z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 99 świadczeń, kwota 35.981 zł,
- z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 266 świadczeń, kwota 51.264 zł,
- z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego - 413 świadczeń, kwota 43.998 zł,
- z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 896 świadczeń, kwota 41.564 zł,
- z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejsce zamieszkania (dojazd i zamieszkiwanie w bursie bądź internacie) – 1119 świadczeń, kwota 79.521 zł,
- z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 1292 świadczenia, kwota 115.688 zł.

Na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych przyznawane są również świadczenia opiekuńcze na dzieci związane z niepełnosprawnością dziecka, takie jak zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne.

Ponadto przysługuje jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka(tzw. becikowe) z tytułu urodzenia się żywego dziecka, przysługuje w kwocie 1.000 zł. W 2019 roku wypłacono 8 świadczeń na kwotę 38.000 zł.

Istotne finansowe wsparcie dla matek nigdzie nie ubezpieczonych stanowi świadczenie rodzicielskie.

Świadczenie rodzicielskie - przysługuje w przypadku braku uprawnień do zasiłku macierzyńskiego w pełnej wysokości tj. 1.000 zł miesięcznie oraz osobie bezrobotnej uprawnionej do zasiłku dla bezrobotnych, w wysokości różnicy między kwotą świadczenia rodzicielskiego a pobieranym zasiłkiem dla bezrobotnych, przysługuje w okresie:

- 1) 52 tygodni – w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 2) 65 tygodni – w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 3) 67 tygodni – w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 4) 69 tygodni – w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- 5) 71 tygodni – w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

W 2019 roku wypłacono 188 świadczeń, wydatkowana kwota wyniosła 167.472 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia 18 roku życia a jeśli się uczy w szkole wyższej to do ukończenia 25 roku życia albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo, jeżeli dochód nie przekraczał kwoty 725 zł na osobę w rodzinie w okresie od 01.01.2019r. do 30.09.2019 r. i kwoty 800 zł na osobę w rodzinie w okresie od 01.10.2019r. do 31.12.2019 r. w wysokości bieżąco zasądzonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł dla osoby uprawnionej.

W 2019 roku wypłacono 600 świadczeń z funduszu alimentacyjnego na kwotę 260.870 zł. Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego na koniec roku 2019 wyniosła 31.

Program „ Dobry Start”

Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. ustanowiony został rządowy Program „ Dobry start”. Realizacja programu rozpoczęła się od 1 lipca 2018r.

Świadczenie "Dobry Start" przysługuje raz w roku na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia. Dzieciom niepełnosprawnym uczącym się w szkole świadczenie przysługuje do ukończenia przez nie 24 roku życia.

Świadczenie nie przysługuje na dzieci uczęszczające do przedszkola oraz dzieci realizujące roczne przygotowania przedszkolne w tzw. zerówce w przedszkolu lub szkole.

W 2019 roku wypłacono 755 świadczeń na kwotę 226.500 zł.

Program stypendialny

W 2019 roku dla rodzin o najniższych dochodach wypłacono stypendia socjalne na kwotę 143.787 zł.

Program „ Karta Dużej Rodziny”.

Kolejny program kierowany do rodzin, to Karta Dużej Rodziny. Program ten oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Wykaz partnerów Karty Dużej Rodziny jest dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Szczegółowe informacje dotyczące Karty Dużej Rodziny znajdują się na stronie internetowej rodzina.gov.pl.

W roku 2019 wydano łącznie 118 kart dla rodzin z terenu gminy.

Adresaci Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Firlej przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych • Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Baza instytucji wspierających rodzinę (OPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, oświata) • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny • Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży • Dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych • Zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, mediator rodziny) – dojazd do miasta powiatowego przy jednoczesnym niechętnym korzystaniu z usług w miejscowości gminnej • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej • Brak w środowisku „animatorów kultury”- osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez młodzież • Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów • Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania

	problemów
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. • Rozwój wolontariatu • Edukacja rodziców • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych. • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym. 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów • Zanik więzi i tradycji rodzinnych, „pęd życia” • Wzrost kosztów utrzymania rodzin • Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami, daleko poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu.

Cel główny i cele szczegółowe Programu

Cel główny : Wspieranie rodzin mających problemy z wypełnieniem swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

Cele szczegółowe

- 1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.**
- 2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi.**
- 3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.**

Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Źródło finansowania
Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.				

Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju	Przyczyny udzielania pomocy. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.	Środki własne
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju	Liczba i rodzaj działań. Liczba osób objętych wsparciem.	Środki własne
Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju Placówki oświatowe-szkoły	Liczba i rodzaj działań	Środki własne
Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Fireju	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.	Środki własne
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne i środki zewnętrzne
Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z	2021-2023	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stromcu Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	Środki własne i środki zewnętrzne

poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.		Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie		
W zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie asystenta rodziny.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.	Środki własne, Środki własne i środki zewnętrzne
Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej Firleju Gmina Firlej PCPR Lubartów	Liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy	Środki własne
Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	2021-2023	Szkoły Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju Gminna Biblioteka Publiczna	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych zajęciach	Środki własne

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin z dziećmi.

Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju Placówki oświatowe	Liczba dzieci korzystających z posiłków.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju Placówki opieki zdrowotnej Szkoły Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubartowie	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju Urząd Gminy w Firleju	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.	Środki własne

Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju	Liczba rodzin przeżywających trudności.	Środki własne
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Policja	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju Policja Szkoly Służba zdrowia	Liczba założonych Niebieskich Kart.	Środki własne
Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej .	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju	Liczba rodzin objętych pomocą.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju Sąd Rodzinny i Nieletnich	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny.	Środki własne, Środki zewnętrzne

Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	2021-2023	Pracownicy socjalni Asystent rodziny	Liczba szkoleń i konferencji.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą	2021-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubartowie Placówki opieki zdrowotnej GKRPA w Firleju	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych. Ilość godzin dokonanego nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego. Ilość rodzin korzystających z profesjonalnej pomocy	Środki własne, Środki zewnętrzne

Efekty Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wpięcia rodziny.

Realizatorzy Programu

Program realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju przy udziale:

1. Urzędu Gminy w Firleju;
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Firleju;
3. Zespołu Interdyscyplinarnego w Firleju do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
4. Placówek oświatowych z terenu Gminy Firlej;
5. Placówek Służby Zdrowia;
6. Organizacji pozarządowych;
7. Komisariatu Policji w Kocku;
8. Kuratorów Sądowych;
9. Sądów – Wydziały: Karny, Rodzinny i Nieletnich;
10. Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Lubartowie;
11. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie
12. Powiatowego Urzędu Pracy w Lubartowie.

Źródła Finansowania Programu

Finansowanie 3 - letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Firlej, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Sprawozdanie z realizacji programu będzie przedkładane Radzie Gminy Firlej w terminie do 31 marca każdego roku, w ramach rocznego sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Firleju, przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej.

Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Firlej na lata 2021-2023 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi

problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.